

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Karhatalom.

Irta: *K. Nagy Sándor.* (Vége.)

5. A karhatalom jogtalan igénybevételének büntetése.

A karhatalom kirendelése és igénybevétele mindenkor nagyobb zajjal és mozgalommal jár s nagyon is alkalmas arra, hogy a békés polgárok nyugalma felzavarja. Épen azért a törvény nem feledkezett meg azoknak büntetéséről, a kik ezt ok nélkül teszik.

A *kibágási büntető törvénykönyv* 40. §-a szerint: «A ki a harangok félrevertése, vagy másnemű vészjelzés által, tudva, hogy erre ok nem forog fenn, a lakosok nyugalma zavarja, vagy a ki a batóságot valóltan vészhir, vagy zavargás bejelentése által szándékosan félrevezeti: nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő. Ha pedig a hamis vészbir bejelentése következtében a rendőrség, vagy fegyveres erő kiállított: a tettes 15 napig terjedhető elzárással büntetendő.»

De nemcsak ilyen, néha meggondolatlanságból, vagy rossz tréfából eredő kibágás, hanem máskülönbén erre jogosult közhivatalnok intézkedése oka a fegyveres erő kiállításának, a melyre azonban szükség nem lett volna, sőt megtörténhetik, hogy ezen szükségtelen intézkedés folytán a fegyver tetteles használatából súlyosabb büntetendő cselekmény származik: ilyenkor szigorú büntetés vár a közhivatalokra s a fegyver tetteles használatából származó bűncselekményért ő bűnhődik.

Természetes azonban, hogy nem esik beszámítás alá azon közhivatalnok, vagy a fegyveres erőnek azon tagja, a ki törvényes felsőbbségének jogos hatáskörében kiadott rendeletét teljesíti. (Btkv 474. §.)

A *büntető törvénykönyv* idevonatkozólag a következőket rendeli:

«A hivatali hatalommal való visszaélés büntetettét követi el és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő azon közhivatalnok, a ki a fegyveres erőt jogos indok nélkül alkalmazza, vagy beavatkozásra felhívja.

Ha azonban ezen esetben a fegyverek tetteles használata által súlyosabb büntetendő büntett követtetett el: az erre megállapított büntetés alkalmazandó.» (472. §.).

A fegyveres erőnek jogos alkalmazása a vonatkozó egyes törvények és rendeletek határozott rendelkezései-

ből tűnik ki s a közrend érdekében történik, de a törvény által biztosított jogokat — ezen jogok határain belül — nem sértheti.

Nem szabad azonban összetéveszteni a fegyveres erő alkalmazását annak használatával. Mert az alkalmazás csak bizonyos veszélyek, rendezavarások megelőzése végett történik, mely cél ér sokszor a pusztá megjelenéssel, de a fegyveres erő használata már egyttal a fegyverek használatát is teszi, melynek sebesülés, sőt halál is lehet a következménye.

6. A karhatalmi költségekről.

A közigazgatási bíróság 1899 évi május 23-ikán 1403. K. n. a. következőleg ítelt:

Országgyűlési képviselőválasztásnál felmerülő katonai karhatalmi költségek rendszerint az állampénztár terhére képezvén, egyesek, jogi személyek s ezek közt a községek is evvel az általános elvvel szemben csak oly esetekben kötelezhetőek a karhatalmi költségek viselésére, ha egyéb feltételek mellett okozói voltak a karhatalom igénybevételének, vagy ha ugyancsak egyéb feltételek mellett a karhatalom igénybevétele az ő érdekükben történt.

Az igazságügyminiszter 1907 évi 14,270. I. M. sz. a. kiadott rendeletéhez csatolt utasítás 75. §. szerint: «Azok a költségek, melyek a karhatalom igénybevétele folytán felmerültek: az illetékes katonai hatóság felszámítása alapján fizetendőek ki a bűnügyi költségátalányból.»

Itt nem szükséges megjegyezni se, hogy ez csak olyan esetre szól, midőn az igazságügyminiszter hatósága alá tartozó ügyben vétetik igénybe a karhatalom.

«Az árvelekezősözhez kirendelt, de a helyszínén meg nem jelent közérő kiállítás, aczóljából igénybe vett karhatalom költségeinek behajtása tekintetében: a cs. és kir. katonaságnak, m. kir. honvédségnek és a csendőrségnek a fentebb omlított czélból történt igénybevétele folytán felmerült költségek azon egyénektől hajtandók be, kik kötelességmulasztásuk folytán a karhatalom igénybevételenek szükségét előidézték.» (Közmunka és közlekedési miniszter 1888 évi jan. 10-én 54,079/887. sz. a. kiadott rendelete.)

Villamos és gőzerőre berendezett gyár útvólól nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerszabója. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Romónyi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Árjegyzékét át nem olvasta, mely minden részét a világ minden részén és kérésre. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kerendő.

Ezekből nyilvánvaló, hogy a karbatalom költségei rendszeresen azok terhére esnek, a kik vétkes vagy bűnös okai voltak a karbatalom kirendelésének.

7. Csendőri szolgálat és karbatalom.

Most jutok rövid tanulmányomnak legnehezebb részéhez, midőn párhuzamot akarok vonni a csendőri szolgálat és csendőri karbatalom között; mert a szabályoknak teljes ismerői és a szabályok alkalmazásának gyakorlati emberei előtt beszélek.

Mégis megengedik nekem, hogy saját egyéni véleményemről kifejtsem ebben a kérdésben, mely ha erős kritika alá esik is, alkalmas lehet megfontolásra, vagy legalább arra, hogy a helyesebb nézetet megerősítse.

Az a legelső kérdés, hogy a csendőrség igénybevétele csendőrségi szolgálat-e? vagy karbatalom?

A feleletet nagyon megnehezíti a Bp. 131. §-a, mely a terheltek előállításánál is karbatalomról beszél, ki-mondván:

•Az elővezető parancs kézbesítője köteles a terheltek, ha szükséges, kényszerítő eszközökkel, esetleg a karbatalom igénybevitelével is az idéző hatóság elé állítani.

Ugyanezen törvény 150. §-a szerint: •A vizálati fogságot a vizálatbíró, esetleg a vádtanács vagy az ítéldbírószék rendelheti el. Ha a fogságba helyezendő nincs jelen: elfogatása és bekísérése iránt is intézkedni kell.

Végre a 470. §. elrendeli, hogy •ha a terbelte tartózkodási helye ismeretlen, vagy ha az ellene indított bünvádi eljárás alatt megszökött, elfogatása iránt kell intézkedni. Kézrekerítés elrendelése esetében a bíróság, kir. ügyészség, vagy a rendőri hatóság hivatalos közvelet küld ki a terheltek kinyomozása és tartóztatása végett.

Ime tehát a Bp. szerint azt az egyént, a ki ellen elővezetési parancs van kiadva: esetleg karbatalommal állítják a bíróság elé, míg a vizálati fogságba helyezendő, valamint a bünvádi eljárás alatt megszökött egyént egyszerűen bekísérik!

Ebből aztán az következik, hogy itt a csendőröknek kétféle alkalmazása lehet: szolgálatot teljesít akkor, midőn a terheltek egyszerűen bekíséri a bírósághoz a karbatalom képez a mint karbatalom jár el akkor, ha az elővezető parancs a közönséges kényszereszközökkel nem foganatosítható. Azonban, hogy ez utóbbi esetben mik legyenek azok a megelőző kényszereszközök, vagy hogy a szóbeli felhívásnak való ellenmondásra már mindjárt a karbatalom következik: erre feleletet nem találunk a törvényben...

Az 1882: X. t.-ez. 3. §-a szerint: •oly egyes esetekben, midőn a csend, rend és közhiztonság az illető

városi rendőrség által fenn nem tartható: a városi hatóság főnöke, vagy helyettese a csendőrség segítségét igénybe venni jogosult.

Itt csupán segítségéről van említés tette, de ez tulajdonképpen csendőrségi karbatalom, mert ezen esetben a csendőrség nem a saját kötelességének teljesítésére van kirendelve, hanem azért, hogy fegyveres megjelenésével tekintélyt szerezzen a rendőrség tevékenységének.

Míg az 1888. évi január 10-én 54,079. sz. a. jelent meg a közmunka és közlekedésügyi miniszternek egy rendelete, mely a karbatalmi költségekről intézkedvén, együtt említi a katonaság, honvédség és csendőrség által szolgáltatott karbatalmat...

Az igazságügyminiszter által 1896. okt. 29-ikén 58,440. I. M. sz. a. kiadott rendelete csendőrségi segítletről és csendőrségi karbatalomról emlékszik meg, mondván:

•Kisebb terjedelmű kihágásoknál a csendőrségnek idejekorán való igénybevétele, vagy az izgatók és rendbontók ellen való törvényes eljárás inkább fog célhoz vezetni, mint erős karbatalmi segítle alkalmazása. Ha azonban a nyilvános rend és béke fokozott mérvben veszélyeztetnék és annak fentartására a rendelkezésre álló csendőrség elégtelennek bizonyulna: akkor a belügyminiszternél nagyobb csendőrségi karbatalom összpontosítása kérelmezendő és csak akkor, ha mindezen eszközök elégtelennek bizonyulnának, vehető katonai (közös hadseregbeli vagy honvéd) karbatalom igénybe.

•E mellett egyrészt szem előtt tartandó, hogy ott, ahol rendszavarások vagy törvényszegések eshetőségeivel szemben számolni kell: éppen a katonai karbatalom van hivatva kellő erőben való fellépése által a közrendet és a közcsendet biztosítani és a fegyveres erőszak tényleges alkalmazására való szükségességnek elejét venni, úgy másrészt, hogy ott, ahol ily feltételezéshez elegendő ok nincsen, a katonai karbatalom túlmérvű igénybevétele könnyen az erőszakoskodás színében tűnik elő.

E rendelet nyomán bátran kijelenthetnénk, hogy van kisebb és nagyobb karbatalom: az első csendőri, második a katonai karbatalom. (A mint hogy a régi világban volt kisebb hatalmaskodás és nagyobb hatalmaskodás.)

A család (házi) és gazda közötti jogviszonyt szabályozó 1876: XIII. t.-ez. 57. §-a szerint: •Azon család, ki szolgálatát a szerződési idő eltelte előtt elhagyja, a gazda kívánatára szolgálatába visszatérésre hatóságilag könyvesítenendő.

Ezt is úgy szokták mondani, hogy karbatalom, — a mint ez már világosan kifejezésre is jut némely későbbi — rokon tartalmu törvényekben.

A munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyt szabályozásról szóló 1898: II. t.-ez. 37. §-a szerint:

A legjobb órák,

legszebb és legkisebb, egyszerűen a legdrágábbig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műteremnél Szegeden,
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

„Ha a munkások a munka helyén igazolatlanul meg nem jelennek, vagy a munkahelyről jogtalanul eltávoznak s a jogtalan eltávozást a községi előjáróság a munkaadó körelmére igénybe veendő kényszereszközök felhasználásával meg nem akadályozhatta volna: az elsőfoku hatóság a munkaadónak a szerződés felmutatása mellett előadott szó- vagy írásbeli körelmére, késelelem nélkül köteles a munkásoknak a munkahelyre *karhatalommal* való kivezetését határozatilag elrendelni és rögtön foganatosítani.»

Az 53. §. szerint: „Ha a napszámos a meghatározott időben igazolatlanul meg nem jelen, vagy a megkezdett munkát abbanbagyva jogtalanul eltávozik: az elsőfoku hatóság által a munkaadó írásbeli, vagy jegyzőkönyvbe vett szóbeli körelmére, előleges tárgyalás nélkül a munkahelyre, kényszereszközök alkalmazásával is *kivezetése* határozatilag elrendelendő.»

Az 58. §. szerint: „Kibágást követ el és 30 napig terjedhető elzárásal és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó, a ki a munkás, vagy napszámos *kivezetését* törvényes alap nélkül eszközölteti.» . . .

Az 1890. N. L. t.-cz. (a vízi munkálatoknál, az út és vasutépítésnél alkalmazott napszámosokról és munkásokról) 2. §-a ugyanigy intézkedik.

Az *erdőmunkásokról* szóló 1900. XXVIII. t.-cz. 32. §-a szerint: „Ha a napszámos a meghatározott időben igazolatlanul meg nem jelen, vagy a megkezdett munkát abbanbagyva jogtalanul eltávozik: az elsőfoku hatóság által — a munkaadó írásbeli vagy jegyzőkönyvbe vett szóbeli körelmére — előleges tárgyalás nélkül a munkahelyre kényszereszközök alkalmazásával is, *kivezetése* határozatilag elrendelendő.»

Nem szólok róla, hogy ezekben a törvényekben szerencsésen van-e megválasztva a munkásoknak a helyszínére kivezetésére a *karhatalom* kifejezés használata, de azt nem habozom kijelenteni, hogy mikor az ezen törvényekben említett elsőfoku közigazgatási hatóság a gazdájától megszökött eselődöt gazdájához visszakisértetni, vagy a munkát abbaahagyó mezőgazdasági, vagy erdőmunkást a munka helyére kivezeteteni rendeli s ennek eszközzésére a osendőrt felhívja: az a osendőr aligba teljesít karhatalmi kiküldötést, mert hiszen ez a visszakisértés, vagy kivezetés nem áll egyébből, mint az illető egyőnnek felszólításából és oda kísértésből; már pedig ez a legtöbb esetben minden ellentmondás nélkül megtörténhetik.

Nem hatóságnak nyújt itt segílyt a osendőr, hanem közbiztonsági szolgálatot teljesít annak a szolgabírónak rendelkezése folytán, a kinek más közbiztonsági közeg nem áll rendelkezésére, mert hiszen ha vannak is itt-ott községi rondőrök, azok saját területükön kívül szolgálatra igénybe nem vehetők.

Sőt maguk a szolgabírák is csak a saját járásukban beosztott osendőröket vehetik közbiztonsági szolgálat teljesítésére s a különben veszedelemmel járó sürgős eseteket kivéve, a szomszéd vagy más szolgabírói járás osendőreinek kirendelése végett köteles az oda beosztott osendőrök szolgabíróját megkeresni.

Íde vonatkozólag szükségesnek tartom közölni az e tekintetben kiadott erélyes hangu rendeletet.

„A járási főszolgabírónak a mezőgazdasági munkások elővezetésére vonatkozó és a nem területükön fekvő osendőrösköz szóló megkereséseiket, ezen örsökhöz az illetékes közigazgatási hatóságok útján kell intézteni.»

„Mibeztartás végett értesítem alispán urat, hogy helyes volt a osendőrszakasparanosnokság azon átirata, melyben felkéri a főszolgabírói hivatalt, hogy a jövőben hasonló tartalmu megkereséseit ne közvetlenül az örsöknek, hanem az öre illetékes közigazgatási hatósága útján küldje meg; ezen eljárás van előírva a II. Csendőrségi Szolgálati Utasítás 94. §-ában is. Ennek értelmében a osendőség területére nem illetékes főszolgabíró közvetlen küldött elővezetési keresését csak az esetben teljesíti, ha a késelelem veszélylyel jár, a mi a jelen esetben fenn nem forgott. Az alispáni átiratban hivatkozott II. Csendőrségi Utasítás 2. §-a is csak az illetékes közigazgatási hatósághoz beosztott osendőrösről beszél, nem pedig más terület közigazgatási hatóságáról, de végül a földművelésügyi miniszter úr 1898 évi 2000 Eln. sz. a. kiadott rendeletének 159. §. utolsó bekezdése sem intézkedik arról, hogy ilyenmő elővezetések a más hatósági területen levő örsöknek közvetlen adassanak ki. Mindezeknél fogva tehát utasítandók a járási főszolgabírák, hogy hasonló természetű megkereséseiket jövőre nem a területükön fekvő örsökhöz, csakie az illetékes közigazgatási hatóságok útján intézzék.» (Belügyminiszter 1907 évi 90,977. sz. rendeleto.)

Megtörtént az is, hogy egy vármegyében néhány honvédet kértek a osendőrrjárörök megerősítésére.

Ezen szabálytalanság megszüntetésére a osendőrrjárörök megerősítése tárgyában a belügyminiszter 1908 évi febr. 17-ikén 132,505/907. B. M. sz. a. a következő körrendeletet adta ki:

„Legutóbb megtörtént, hogy egy vármegye alispánja és főszolgabírója egyes osendőrrjárörök megerősítésére a katonai állomásparanosnokságtól néhány honvédot kért, kik azután kettősővel, négyősővel az egyes osendőrrjárörökhöz beosztva különböző községekben alkalmazhatók.»

Ezen eljárás, melyre különben a karhatalmi utasításban sem található indoklás, katonai szempontból meg nem engedhető. Említett utasítás határozmányai értelmében *karhatalom* gyanánt csak teljes osztagok rendelhetőek ki saját tisztjeik paranosnoksága alatt.

Élléhvom tehát alispán urat, hogy a közigazgatási

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ár a K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

hatóságokat ez értelemben figyelmeztetni és arra utasítani sziveskedjék, hogy csendőrkörök megerősítésére jövőben csak csendőrséget vegyen igénybe.*

Hogy pedig ezen igénybevételnél se forduljanak elő szabálytalanságok:

A *csendőrségi karhatalom* igénybevétele tárgyában a belügyminiszter 1907. évi 77,387. B. M. sz. a. következő körrendeletet adta ki:

•A m. kir. csendőrség részére kiadott utasítás 16. §-a szerint: •Ha a közigazgatási hatóságok saját területükön nagyobb csendőrségi erőnek összpontosítását vélnék szükségesnek, akkor általuk ez irányban az illető szakasz — esetleg szárnyparancsnokságok megkeresendők, mely parancsnokságok ezután a továbbiak iránt intézkednek s esetleg kíséetés végett saját felsőbbségükhöz, végső fokon pedig a csendőrkerületi parancsnokságok, a most hivatkozott 16. §. értelmében hozzám fordulnak. Felhívom tehát a czímet, hogy a csendőrségi karhatalmak igénylésével jövőben annál is inkább a szerint járjon el, mert a közvetlenül hozzám intézett ily felterjesztéseknek az illető csendőrkerületi parancsnokságokhoz való leadása által természetesen beálló késedelmezés folytán csakis a karhatalom gyors kiállítása szenved.*

Hogy itt-ott az egyes közigazgatási hatóságok nem értették jól meg a csendörök rendeltetését s amúgy is terhes szolgálatukat feleslegesen és szabály ellenére is nebezítették: nyilvánvaló a belügyminiszternek 1907. évi február 1-én 104,681/906. B. sz. következő rendeletéből:

•Ismételtén fordultak elő esetek, hogy egyes közigazgatási hatóságok a Csendőrségi szolgálati utasítás 1. §-ában foglalt rendelkezéseket szem elől tévesztve, a csendőrséget oly szolgálatok teljesítésére is felhívták, (pl. beteg egyéneknek kórházba kísérése), melyek nem tartozván a csendőrség teendői körébe, azt a fontos közbiztonsági szolgálattól elvonják.

Ennek következtében felhívom a vármegye közönségét, utasítva a közigazgatási hatóságokat, hogy jövőben hasonló felhívások kibocsátását mellőzzék és a csendőrségi szolgálati utasítás intencióit szigorúan tartsák szem előtt.*

Még szerencse, hogy az 1885. évi február 14-ikén 9389. sz. a. kiadott tolonczszabályzat 23. §-a szerint: •a tolonczkíséret, valamint a fuvar kirendelése a községi előjáróság kötelessége s a községek, melyek rendes rendőri személyzettel bírnak, a kíséretet annak soraiból rendelik ki. •Éa szerencse, hogy a szolgálati utasítás 81. §-a kimondja, hogy •tolonczszállítmánynak — és pedig nagyobb csoportnak — örkíséretét a csendőrség csak a vasúti, vagy a hajóállomástól a legközelebbi községgig teljesíti az esetben, ha erre a szakaszparancsnokságtól külön megbagyást kap.*

A Szolgálati utasítás 30. §-a értelmében történt felhívása a csendőrségnek mint karhatalom jön tekintetbe, mert a 31. §. szerint a polgári tisztviselői rendelkezé-

seinek kivételében támogatja és személyét erőszakoskodások ellen megvédi. Tehát nem vesz részt a hivatalos eljárásban, valamint nem működik közre a 32. §. szerinti végrehajtásnál, hanem csakis arról gondoskodik, hogy a hatósági közegek feladatukat akadály nélkül teljesítsék és személyük az erőszakoskodás ellen megvédessék; a 33. §. szerinti jövedéki törvények végrehajtásánál pedig már csak akkor lép fel a csendőri segédlet, ha tetteleges ellenszegülés fordul elő, vagy ilyentől indokolva tartani lehet.

Mіндеzen esetekben tehát a csendőrség nem rendes szolgálati teendőket végez, hanem fegyveres megjelenésének tekintélyével tartja vissza az erőszakoskodást, vagy biztosítja a törvényes rendelkezésnek akadálytalanul végrehajtását: így karhatalmi teendőt végez.

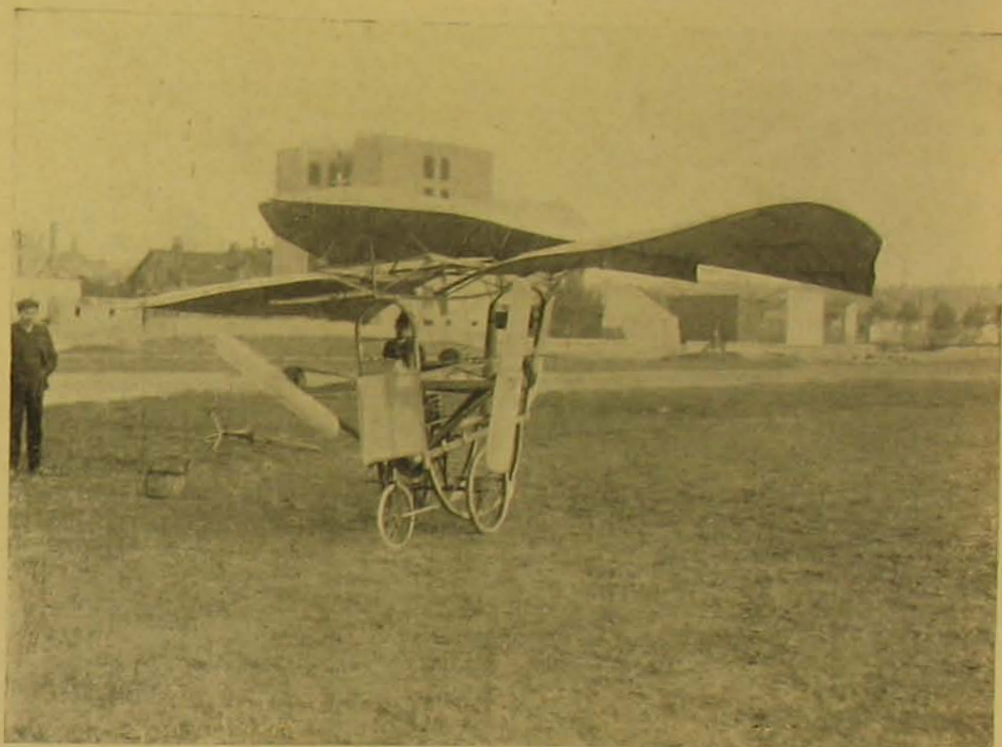
Visszont azonban, ha a csendőrség — a 69. §. értelmében — foglyok, rabok vagy fegyenczek, vagy más közveszélyes személyek örkíséretére, vagy a 80. §. szerint — foglyok ideiglenes őrzésére, vagy bírósági főtárgyalásokhoz szolgálattételre hivatik fel: ilyenkor nem mint karhatalom van alkalmazva, hanem szolgálatot teljesít s így ez *nem karhatalom*, hanem *csendőri szolgálat* igénybevételét.

Mindaz a teendő tehát, mely mint rendes szolgálati teendő, a Szolgálati utasítás 27. §-ában felsorolva van, valamint a 69. és 80. §-okban és a Szolgálati utasítás más szakaszaiban előforduló hasonló utasítás, midőn a csendőrség saját maga — rendes kötelességszerűleg végez valamit, tevékenységet fejt ki: *csendőri szolgálat*, ellenben mindaz, a mit polgári tisztviselők felhívása folytán valamely törvényes rendelkezésnek más közegek által történő akadálytalan végrehajtásának biztosítására, az ellenszegülés megtörésére, vagy a polgári tisztviselő személyének megvédésére tesz: *csendőri karhatalom*.

Végül szabad legyen egy példát hoznom fel a csendőri karhatalom és csendőri szolgálat illusztrálására.

Tagosítás volt a Jádvolgyén, az egyik falu batárán, hol a lakosok egy része imitt-amott a hegyek oldalán vagy erdőben épített volt magának házat. A tagosításkor a nagybirtokos, kinek jogos birtoka volt a falu határának nagyobb része, közigazdasági érdekeit látva veszélyeztetve azáltal, ha azok a minden rendszer nélkül épített lakások az ő földbirtoka közé ékelődnek: azért azt a jogos óhajtaát fejezte ki, hogy ezek a lakások és apró birtokok más alkalmas földdel kicserélthessenek. A lakosok némely részével nem sikerülvén a kiegyezés, kényszer útján jelölte ki az új birtokokat. Ezek azonban nem nyugodtak bele s megfenyegették a kiküldött bírót, hogy ha mérnököt visz ki a végből, mert ők nem hajlandók kiköltözni mostani helyükből. A bíró attól tartva, hogy a kimenetelkor csakugyan beváltják fenyegetésüket az illetők, csendőrökkel jelent meg a helyszínén s a zajongók a csendőrszuronyok láttára megfélemledve, nem akadályozták a bírói eljárást.

Habár itt a csendörök semmit nem tettek, mint csupán fegyveresen megjelentek: megjelenésük mégis *csend-*

Stoeckl monoplánja.

A Russia kormányozható léghajó rajkája.

Újabb repülőgépek.

őri karhatalom volt, mert polgári közhivatalnok személyének megvédése s törvényes rendelkezése véghezvitelének megakadályozása lehetetlenítése céljából voltak kirendelve, tehát nem rendes szolgálati teendők végzése, hanem külön hatósági hivatalnok rendelkezése folytán jelentek meg.

Egy másik esetben a törvényszék 10 körösfalvi legényt ítelt el súlyos testi sértésért 4—4 havi fogházra és pénzbüntetésre. Halasztást kapván, a kiszabott időben a büntetés kiállása végett nem jelentek meg s ezért az illető csendőrre felhivatott az elítélteknek a törvényszéki fogházba bekisérésére. Az őrsparancsnokság három csendőrt bizott meg, kik a legényeket felkeresték s minden ellenkezés nélkül bekisérték a fogházba.

Ez a csendőrök részéről nem csendőri karhatalom, hanem egyszerű csendőri szolgálat volt. Mert hiszen sem nem a fenyegetett törvényesség biztosítására, sem nem a megzavart közrend helyreállítására jelentek meg Körösfalván, hanem megjelentek azért, hogy a határidőt elmulasztó legényeket bekisérjék a fogházba s ezt az utasításukat teljesítették is, a nélkül, hogy végrehajtásában bármily ellenszegülést is kellett volna győzniök. Vagyis ezek a csendőrök rendes szolgálati teendőt végeztek, a mit a szolgálati utasítás 27. §-ának 1. pontja, 29. §. első bekezdése, 30. §-a és 117. §-a kötelezővé tesz.

Ezeknek a csendőröknek eljárása csak akkor vehette volna fel a karhatalom jellegét, ha a legények megtagadták volna az engedelmességet s ellenszegüléssel kényszerítették volna a csendőröket az erőszak alkalmazására.

*

Befejezésül a fentebb elmondottak következményeként meg kell jegyeznem, hogy ahhoz, miként a csendőrség szolgálata karhatalommá minősüljön, okvetlenül szükséges, hogy a csendőrség, vagy a szolgálat színhelyén levő személyt lőmögassí, vagy a fenyegetett törvényesség vagy a törvényes rendelet végrehajtásának biztosítására vagy ellenszegülésnek erőszakkal leküzdésére szolgáljon.

Igy a csendőrségnek miniten olyan szolgálata, amely a hatósági határozat végrehajtását akadályozó ellenszegülés megtörésére vagy elhárítására irányul: csendőri karhatalom képe.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Egy rablógyilkossági eset kiderítése.

Irtá: Dobai Mihály ez. őrmester.

Mult év tavaszán a várnai őrsöt Sztrecsény község előjárósága arról értesítette, hogy batáruban a híres Sztrecsnói vár alatt, a Vág folyó partján egy ismeretlen férfhullát találtak a vizszélen fennakadva.

A vett értesítés után Varga István őrmester, várnai őrsparancsnok, egyik csendőrével azonnal szolgálatba indult.

A hullát a jelzett helyen megtalálták s nehogy a víz tovább sodorja, azt a partra buzatta s az esetről a zsolnai szolgabírói hivatalnak távirati jelentést tett, ők pedig a bíróság kiszálltáig a helyszínen maradtak.

Még ugyanaz nap megérkezett a hulla megvizsgálására a szolgabíró a járásorvossal. Az orvos a hullát megvizsgálta s azt állapította meg, hogy az illető azelőtt valószínűleg 2—3 héttel került a Vágba; büntény nem látszik fenforogni.

Varga őrmester ezek hallatára az orvos figyelmét felhívta, hogy a hulla homlokán, a mellén és a jobb karján gyanus sérülések és zuzódások vannak, mire az orvos azt felelte, hogy mindazokat akkor kapta a folyóban levő kövektől, mikor, valószínűleg öngyilkossági szándékkal a folyóba ugrott, részint pedig azalatt, míg a víz magával sodorta.

A szolgabíró, az orvosi vélemény alapján, a hullának a bullaházba való elszállítását és onnét leendő eltemetését elrendelte s azzal eltávoztak.

Varga őrmester a történet után a hullát egész alaposan megvizsgálta és az orvos kijelentésével ellentétben úgy találta, hogy a homlokán és mellén levő sérülések nem zuzódástól származnak, hanem azok mély lyukak, melyek késszurásból vagy lövésből származhatnak, a jobb kar alsó szára pedig el van törve.

Ennélfogva nem engedte a hullát onnét eltávolítani, hanem a trencsényi kir. ügyészségnek a helyszínről az orvosi vélemény és saját észleletéről távirati jelentést tett, kérve a hulla felbonczolását, mert szerinte határozottan gyilkosság és nem öngyilkosság esete forog fenn.

A kir. ügyész a távirat vétele utáni napon ki is szállt a törvényszéki orvossal a hulla bonczolása végett. Az őrmester ekkor újból jelentette a történeteket és saját észleleteit, mire a hullát bonczolás végett a hullaházba szállították.

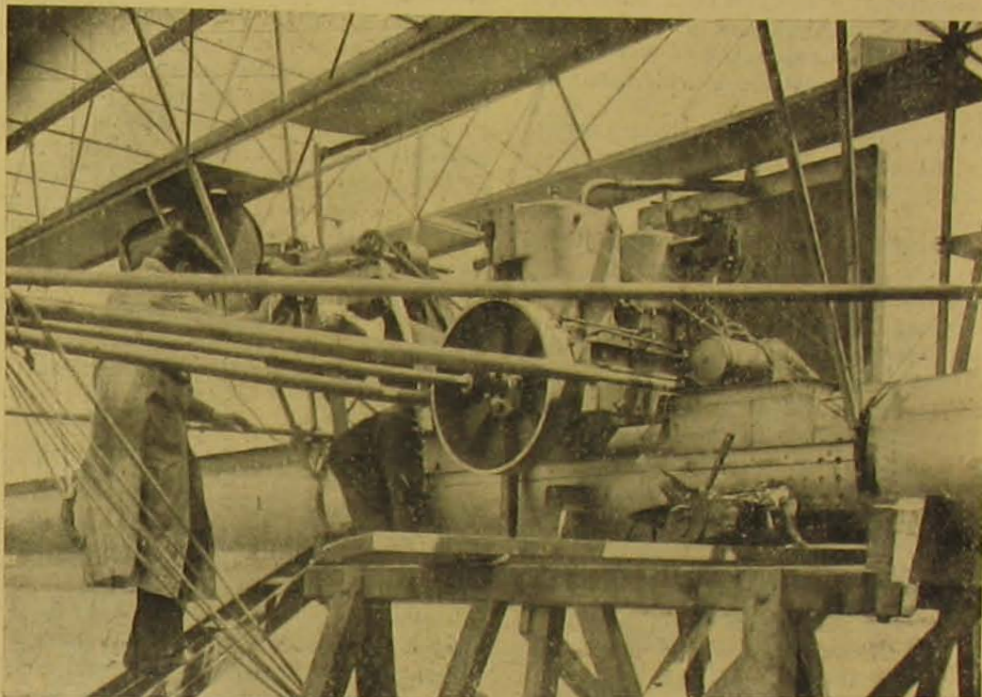
Az orvos a bonczolás eredményeképp csakugyan megállapította, hogy az illető mellén levő sérülés késszurástól származik, mely a szívet is érte és feltétlen halált okozott; a balántékon levő sérülés pedig közvetlen közelből történt s állítólag forgópisztolyból való lövés okozta, s a lövedéket a koponyában meg is találta. A jobb alsókar pedig el volt törve, hogy ezt még életében mások törték-e el, vagy a vízbeesés közben tört el, arra nézve a bonczolás támpontot nem nyújtott.

Ezeket kívül az orvos még megállapította, hogy az illető 24—28 éves körüli mintegy 170 cm. magas erős férfi lehetett, s hogy először az illetőt meggyilkolták s azután került a Vág folyóba. A ruhájának zsebeiben semmit sem találtak, melyről a meggyilkolt kilétét sejtteni lehetett volna.

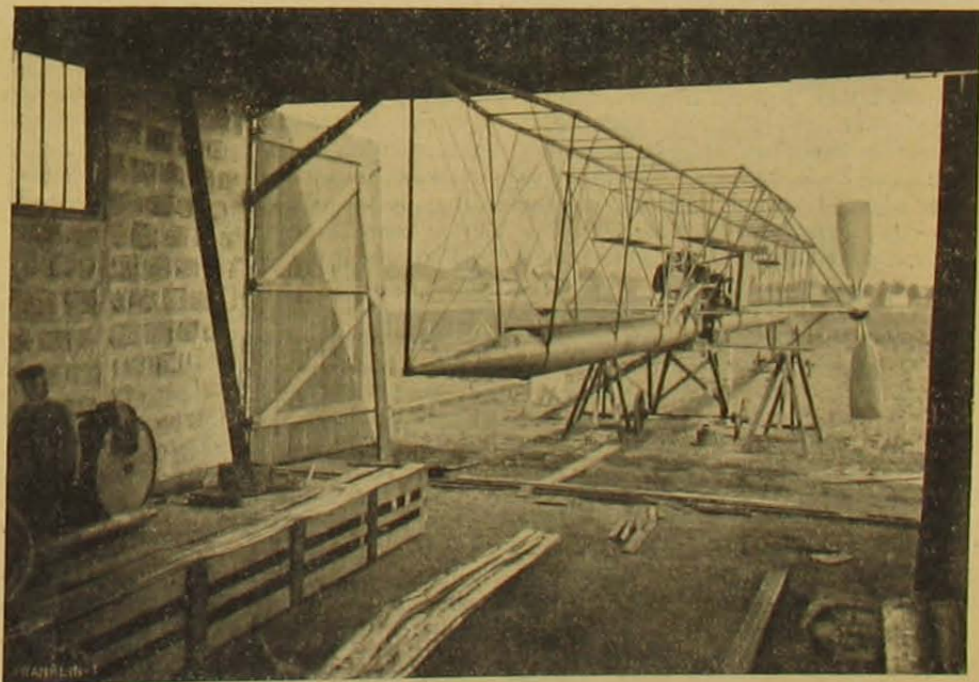
Ennek kiderítése már a járőrré hárult.

A járőr a Vág melletti községekben kezdte meg a nyomozást, mert ott vélte megállapítani a meggyilkolt kilétét. Ezen nyomozás közben eljutott egész Rózsahegyig s itt az őrsön megtudta, hogy 3 héttel előbb az ottani fonógyárban dolgozott 24 éves Magyar gépész eltűnt anélkül, hogy bárki is sejtene, hogy hol van, hová lett s azóta nem látta senki, a gyárban megtudta az eltűnt nevét és lakását, hogy az a Vág tulsó oldalán lakott, egy özvegy aszozynál. Azután fálkereste az özvegyet, kinél az eltűnt lakott.

Ez előadta, hogy lakója azelőtt 3 héttel szombaton reggel elment a fonógyárba, a hol mint gépész volt alkalmazva s azóta vissza nem tért, nem tudja hová lehetett, a ruháját és mindenét hátrahagyta. Az őrmester kérdésre: hogy milyen ruha volt rajta, mikor utol-

Wellmann repülőgépek motorja.

Wellmann repülőgépek váza.

Újabb repülőgépek.

ára eltávozott, az asszony részletesen megnevezte és az mindenben megegyezett a meggyilkolton talált rubával. A kora és nagysága is mindenben megegyezett az orvos állításaival; szóval a meggyilkolt személyét, sikerült megállapítani, csak a gyilkosok felderítése volt bánta.

Varga őrmester először is a volt lakásadónót kérdezte ki, hogy voltak-e az eltűntnek barágosai, mire az azt felelte, hogy igen jó ember volt, mindenki szerette; barágosa nem volt.

Az őrmester ekkor a fonógyárba ment s ott megtudta, hogy az eltűnt gépész szombaton este megkapta a 24 korona heti fizetését s azzal eltávozott a gyárból, hová többet vissza nem tért. Majd a munkások között puhalt s ezek között akadt olyan, a ki az eltűnt gépészt említett szombat este a gyár átellenében levő korcsmában látta bárom gyári alkalmazott társaságában mulatni. Ezeket a korcsmáros megnevezte és előadta, hogy négyen együtt éji 1 óráig szépen mulattak, ekkor azonban, nem tudja hogy miért, összeveszttek és hallotta, hogy az eltűnt, a többi bármat rongyos tótnak nevezte, azok meg a magyar Istenét szidták, mert a gépész nagy magyarnak tartotta magát, a többiek meg szláv érzelmű tótok voltak. Az összekocczás után az eltűnt kifizette, az akkor kitett 2 korona tartozását s azzal a korcsmából elment. A többiek is mindjárt utána kifizették a tartozásukat és szintén eltávoztak.

Ekkor az őrmester ismét visszament a gyárba, és ott a megnevezett három munkást egy külön helyiségben, egyenként kikérdezte, kik beismerték, hogy az eltűnt egyénnel a jelzett este a korcsmában együtt mulattak, azt azonban mind a hárman tagadták, hogy a gépészszel összeveszttek volna, arról meg épen hallani sem akartak, hogy a nevezettet meggyilkolták volna, mind azt állítván, hogy a korcsmából egyenesen lakásukra mentek és a gépészszel többé nem találkoztak.

Varga őrmester előtt azonban ideges, izgatott viselkedésük igen gyanusnak tűnt fel, minélfogva előzetes őrizet alá vette őket s az egyik lakásán házkutatást tartott, melynek során a kamrában elrejtve megtalált egy kimosott férfinadrágot és kabátot, melyekben a mosás daczára nagy vérfoltok voltak láthatók s azon kívül talált 1 drb. 5 tölténnyel és 1 kilótt tölténnyelvel megtöltött 9 mm.-es forgópisztolyt, a melynek a markolata szintén véres volt.

Mikor a talált tárgyakat megmutatta az illetőnek, ez meglepetésében beismerte, hogy a gépészt ők ölték meg hármán, mert az őket a korcsmában mindenféle rongy tótoknak nevezte és szidalmazta s ezért megharagudtak reá és mikor baza felé ment, ők utána menve a Vág hidján utólérték s a földre teperve, késsel mellbe szúrták, mivel akkor is szitkozódva védekezett, a kezét is eltörték, majd mikor már nem mozdult, a zsebéből kivették az ott volt 22 koronát és a 6 töltéssel megtöltött forgópisztolyból, nehogy magához térjen, egyszer halántékon lötték, azután pedig a hídrol a Végba dobták, hogy a víz hadd vigye el, s így azt gondolják, hogy az illető öngyilkos lett. A tőle elvett pénzen pedig megosztzkodtak.

Ennek az egynek beismerő vallomása után a másik kettő még tagadni próbált, de mikor az őrmester részletesen előadta előtük az esetet, a mint a gyilkosság történt és megmutatta a véres forgópisztolyt, látván, hogy

tagadásuk hasztalan — tetteiket szintén beismerték. Tettesek elfogva az ottani kir. ügyészségnek átadattak.

A jelen esetben a járőr alapos és okeszerű megfigyelése s ekként szerzett tapasztalata folytán derült ki, a szakértői véleménnyel szemben is, hogy büntett esete forog fenn; s a járőr bár egy rejt lyas gyilkossági esettel állott szemben, amely előtte ismeretlen egyénnel és ismeretlen helyen követtetett el, még sem rettent vissza az eléje tornyosuló nehézségektől, hanem időt és fáradságot nem kímélő kitarlással beható nyomozás tárgyává tette az esetet, helyes és észszerű következtetések mellett sikerült azt a legszebben kiderítenie és a tetteseket az igazságszolgáltatás kezébe juttatni. S mindez a járőr helyes és éles ítélőképeségének és annak az eredménye volt, hogy még a szakértői vélemény által sem hagyta magát kötelessége szigorú teljesítésétől eltántorítottatni.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A tavak és folyók hatása a zivatarokra.

E cím alatt Szalay László érdekes följegyzéseket közöl a «Természettudományi Közlöny» legutóbbi füzetében, melyből mi is átvesszük az alábbiakat.

Zivatarok keletkezésekor nemcsak a légköri állapotok, hanem a vidék helyi viszonyai is nagy hatással vannak a zivatar kifejlődésére.

Breu György, a ki a zivatarok fejlődését a felső-bajorországi tavak környékén vizagálta, úgy tapasztalta, hogy az Ammer- és Würmsee között, továbbá a Chiemsee tájékán keletkezik a legtöbb zivatar. Bezöld tanár is ezt a tájéket tartja a zivatarok kifejlődésének főfőszékül. De ebből még nem következik, hogy minden zivatar a helyi viszonyok hatására vezethető vissza, mert azok a zivatarok, a melyek nyugatról és északnyugatról széles zivatarhomlokzattal és gyakorta 50 km. óránkénti sebességgel vonulnak fel, nem helyi eredetűek. A tavak környékén keletkező zivatarok az előbb említettéktől abban különböznek, hogy zivatarhomlokzatuk, valamint sebességök egész jelentéktelen és hogy északkeleti irányban vonulnak.

Bajorország nagyobb tavainak környékén a zivatarkeletkezés a nyári időben majdnem mindennapos jelenség, úgy, hogy a zivatarok száma évenként 70—80-ra rúg.

De nemcsak a tavak, hanem az erdőborította vidék, a láp és mocsarak is. miként azt Günther bebizonyította, nagyban előmozdítják helyütt zivatarok kifejlődését. Másfelől azonban az erdők és tavak, valamint a folyók bizonyos fajtájú zivatarok kifejlődését késeletetik sőt gyengébb zivatarokat a tavak el is oszlathatnak, a nagyobbakat pedig a part mentén megállásra bírják, úgy hogy a zivatarok csak a kellő erő összegyűjtése után vonulnak el a tavak fölött. Nálunk sem ritka eset, hogy a keletről jövő zivatarok a Dunát nem lépik át, úgy szintén a nyugatról jövőket a Duna megakadályozza abban, hogy keletre vonulbassanak. A sok példa közül csupán az 1903. június 18-iki zivartart akarom felhozni, a mely keletről jöve, a Dunától keletre eső megyék területén, tíz erdélyi megyét kivéve, aznap mindenütt jelentkezett, de miként az akkor kiadott térképen látható, vonulási irányának a Duna éles határt vont. Nemkü-

Merkur kerékpárok

Osztendőségi alkalmazottak kerékpárból 30 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyséket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legnőmobb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csakélyhavi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — kerékpár- és vasrúgép nagyraktár

SZEGED.

lönben ilyen éles határt látunk az 1903 évi augusztus 10-iki zivatar vonulásában, ez alkalommal a zivatar nyugatról keletre vonult és pedig délután 6—9 óra között Pozsony, Nyitra, Trencsén, Moson, Sopron, Vas, Zala, Somogy, Baranya, Veszprém, Tolna, Fejér, Esztergom, Győr és Komárommegyék érintésével húzódott a Duna mentéig, a honnét aztán teljesen elszórt, olyannyira, hogy az napról se a dunamelléki, se pedig a beljebb fekvő közegekből, vagy keleti megyékből nem érkeztek zivatarjelentések.

Breu szerint, ha az ég borus a tavak fölött, a helyi zivatark könnyebben vonulnak el éjjel, mint nappal. Így például Breu több ízben megfigyelte, hogy Wiessee fölött egy helyi zivatar sem tudott elvonulni, hanem irányát dél felé véve, egy kanyarodással ismét kelet felé vonult el. Jellemző zivatarválasztónak tekintendő a Chiemsee, a mely nemcsak a zivatark irányát változtatja meg, hanem kisebb zivatarkat egészen megeemissit. Hasonló tüneteket észlelhetünk nálunk a Balatonon, a mely, ha nem is semmissiti meg a kisebb zivatarkat, de vonulásukat meglassítja és irányukat eltéríti. A tavak e hatásának Breu szerint az az oka, hogy fölöttük állandóan lefelé irányuló légáramlat van, mely a zivatarknak azt a törekvését, hogy vonulásuk megkönnyítése céljából a levegőállapotot meglazítsák, megbiúsítja.

Erk léghajón tett útjai alkalmával úgy tapasztalta, hogy a folyamok összes kanyarolatai a felbő palástján visszatükröződnek, a mi szerinte arra enged következtetni, hogy a vizek és felhők között bizonyos összefüggés van, mely leginkább a zivatark képződésénél és lefolyásánál mutatkozik. Így a helyi jellegű, mint a más irányból vonuló zivatark villámcsapásainak nagy része, főleg a kedvező lefelé való áramlás miatt a tavakat éri, azért Bajorországban bár a zivatark néha elég gyakoriak, a villámcsapás aránylag mégis kevés kárt okoz. E mellett tanuszkodhatnak mindama községek és városok is, a melyek a Duna, Tisza vagy a Balaton partja mellett épültek. Budapesten évente átlag 18—20 zivataros nap van és a lesújtó villámok, bár számuk minden egyes zivatarnál 3—40 ig terjedhet, vagyis évenként 50—800 a lesújtó villámok száma, mégis évenként alig észlelnek egy-egy villámcsapás okozta kárnál többet. Itt a Duna alkotja azt a nagy kondenzátort, a mely a villámcsapásokat magába fogadja.

KÉPEINKHEZ.

Ujabb repülőgépek.

Alig mulik el nap a nélkül, hogy ujabban feltalált vagy tökéletesített kormányozható léghajóról vagy repülőgépről ne értesüljünk. A feltalálók egy része ugyanis a kormányozható léghajó, más része pedig a repülőgép által reméli és állítja megoldhatónak a levegő meghódításának problémáját. Kísérletezések is folytak, s hiába végződik rendszeren kudarcokkal a felállításuk, hiába történik egyik szerencsétlenség a másik után, mégis ujabb és ujabb felszállásokról kapunk híreket. Csak pár nappal előbb olvastuk a Zeppelin II. kormányozható léghajó balesetét, a mely 36 órai utját egy körtében fennakadva végezte be, egy-két nappal később már a bécsi repülőgép katasztrófájáról értesülünk, hogy pár kérészakolt fordulat után egy világitó

udvarban találta fel a biztos révet s a tűzoltók segítségével mentette meg úgy a gépet, mint utasait a végelpusztulástól.

Mindezek daczára folyton erősebb lesz az emberiségben a repülés problémájának megoldására s a levegő meghódítására irányuló törekvés, a melyben nagy anyagi segítséget nyerne az egyes államok hadügyi kormányai részéről, mert azok és százezreket áldoznak erre, csak-hogy a repülés titkát maguknak monopolizálhassák. Sőt már magánosok se sajnálnak áldozatot hozni e téren, mert — mint hírlik — nebány magyar főúr is rendelt már repülőgépeket.

Ilyen kereslet mellett nem csoda, ha ujabb és ujabb kísérletezők akadnak, a kik az eddigi szerencsétlenségknél tapasztalható nyak elosztatásán fáradozva, legalább szerintők, mindig tökéletesebb műveket állítanak elő.

A jelen számunkban közölt képeken egy ujabb kormányozható léghajót és két repülőgépet mutatunk be olvasóinknak.

HIREK.

Eljegyzés. Szamosfalvi Panajott Sándor halnagya, a pozsonyi 2. szakasz parancsnoka eljegyezte Dömötör Innocentia urhölgyet Pozsonyban.

Utonálló cigányok. A biharmegyei ökrösi örsről a beéli vásárügyeletre vezényelt Berki Barnabás csendőr és Horváth Imre próbacsendőrből állott járőr június 2-án bajnali bárom és négy óra között, Beél község batárában Kovács Valér és Kovács Trifu rablásával terbelt kóbor cigányokat utonálláson tettenérte. A két cigány a járőr láttára megfutamodott a ruhenekülés közben az őket üldözőbe vett járőrre forgópisztolyból, találat nélkül rálöttek. A járőr tagjai erre szintén löfegyvert használtak, Berki csendőr négy, Horváth próbacsendőr pedig két lövést intézett eredmény nélkül a cigányok ellen. Kovács Valér cigányt a fegyverhasználat után a járőr elfogta, Kovács Trifu cigánynak azonban sikerült elmenekülnie. Nyomozás folyamatban van.

Korcsmai verekedés. A biharmegyei Nagybarádon június 1-en délután keletkezett korcsmai verekedés alkalmával szolgálatilag fellépett Hurezán Miklós csendőrt Argyelán Péter révi lakos megtámadta és szuronyát megragadva, lefegyverezni akarta. Hurezán Miklós csendőr szuronyát támadója kezéből visszarántotta és azzal azt gyomron szurva, könnyen megsebesítette.

Ellenszegülések. Szitárcsik Antal csendőr május 31-én éjjel 1/12 órakor szolgálatjelzés közben a sárosmegyei Radács községben neki ellenszegült Kovács Mátyás radácsi lakos ellen kardot használt. Barasics Kálmán cz. örmester a győrmegyei Gönyü községben, május 30-án este hét órakor, szolgálatjelzése közben, Bankó Károlyné ottani lakos ellen, ellenszegülés következtében szuronyt használt. — Végül a tolnamegyei Madocsa községben, május 31-én este Sternát József szolgálatban állott próbacsendőr, Magyar István ellenszegülő madocsai lakos ellen szintén szuronyt használt. Az ellenszegülők által szenvedett sérülések mindegyike könnyű természetű.

KÜLÖNFÉLÉK.

Milyen öreg a papiros. A papírt, a mint az már ismeretes, a khinaiak találták föl, de Európába csak a kereszties badjáratokal hozták be. Németországban 1190-ben, Franciaországban 1250-ben kezdték megismerni a papírt. Nemrégben a Gobi-sivatagban egy város romjaira akadtak és az egyik házban nagymennyiségű ókinai kéziratra bukkantak. Az írások egy része fapálczikákra volt vésvé, részben pedig papírra festve. Az írásokat újabban megfejtették és kétségtelenül megállapították, hogy a papír a Krisztus születése utáni 265 esztendőből való. Kínai források szerint a papírt már Krisztus előtt a második században ismerték. — A Gobi-sivatagban talált papírszálakból ítélve, abban az időben a papírt növényi rostokból készítették. Annyi bizonyos, hogy olyan nagy elterjedtségnek még egyetlen iparcikk se örvendett, mint épen a papír, mely ma már a legszükségesebb cikkek egyike és az egész világgal megismertet a könyvek, újságok révén.

Homok mint gyógyítószer. A homokot eddig csak izzasztó iszapfürdőknél alkalmazták. Most azonban — mint Amerikából híre érkezik — mint szépitő- és gyógyítószer más alkalmazásához is jut a homok. Egy kisasszony: Mary Windsor, Boston vidék lakosságának a homokot ajánlja mint testet erősítő és szépitő szert. Nem közönséges homokról van itt szó, hanem arról a finom, vörös porról, a melyet a Missisipi a partjairól lemos. Windsor kisasszony tizenkét év óta ilyen homokot eszik, bevallása szerint kitűnő egészségnék örvend s éppen ezért mint a homokévés főpapnője szerepel. Olyan csodálatos hírek kelnek szárnyra a mise hatásos gyógyítómódjáról, hogy már most is nagy számban vannak homokot eszniek. A homok mint szépitószer is kitűnően bevált. Az elért hatásos oly híressé tették a Missisippi homokját, hogy egyenesen erre a célra készítet eszközökkel kiszedik a vízből, átszűrrik, megszáritják és zsákokba rakva viszik Bostonba, a hol aztán jó pénzért árásitják.

Drága hegedűk. Londonban egy árverésen közelebb Antonio Stradivari «Le Mercure» nevű hegedűje több mint 22.000 koronán kelt el. Ez a legnagyobb ár, melyet árverésen hegedűért fizettek. Magánúton Grawfordnak «A Messias» nevű Stradivari-hegedűjeért 49.000 koronát adtak. A «Merkure» száz évig volt a Bisley belga család birtokában s legutóbb W. B. Avery volt a tulajdonosa. Ugyanez árverésen egy Montagna-féle hegedűért 4000, egy Amatieréért pedig 3000 koronát adtak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerk. bizottság névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivétel s olyeseteken válaszol, ha a válasz, kényeségénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrehozatalával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje véteassék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Z. J. csendőr Körmöczbánya. Sehoh sinez előírva, hogy nem szabad, de mi azt hisszük, ha valamely előjárója meglátná, feltétlenül megiltaná a viselést, mert az komoly emberhez nem illik, de főleg csendőrhöz nem! Kinevetnék vele. Ajánljuk olvasás el a Szolg. szab. I. rész, 4. §. 18. pontját.

T. örs. Magánúton nem lehet beszerezni.

P. V. őrstő Gyergyóholló. Kérelmőt — sajnálatunkra — nem teljesíthetjük. Ajánljuk azonban, hogy jövőbeni esetleges pályázataihoz igényjogosaltsági igazolványának egy, a szárnyparancsnokság által hitelesített másolatát csatolja s az eredeti példányt tartsa meg.

M. M. őrstő Gesztely. Nem avatkozhatik bele. Sajtóbiróság elé tartozik.

Vitatkozók. 1. A khg. btkv. határozott intézkedéseket nem tartamaz ugyan, de azt hisszük, hogy az eljárás a 127. §-ba ütköző kihágás címén megindítható. — 2. Polgári életben is viselheti.

Hosszasan vezényelt. 1. Gazdálkodási ügy; elbírálásra a szárnyparancsnokság van hivatva! forduljon sérelmesnek vélt ügyével oda. — 2. Időtartam sehoh előírva nincs. 3. Az órs gazdasági átalányából szerzendő be.

L. Á. csendőr cz. örsv. Nagyszentmihály. Olvassa el lapunk f. évi 20. számában «Várakozó»-nak adott válaszi nkat.

G. J. csendőr Nagybecskerek. A kérdéses fegyverhasználati eset annak idején nem adatott a szerkosztóság tudtára; ennyi idő múlva pedig annak közlése már nem időszerű. Egyébiránt, reméljük, hogy nem azért használt fegyvert, hogy a Csendőrségi Lapok-ban szerepeljen?

F. örsvezető Mátészalka. Az altisztek részére fenntartott állások között gátmesteri állás nincs. Közelebbi felvilágosítást valamely folyamatszabályozó társulatnál nyerhet.

1386. A khg. btr. 122. §-ába ütköző kihágás címén indítandó meg az eljárás.

V. J. A büntető novella 17. §-ában előforduló: «Más mellékbüntetés alkalmazása nincs kizárva» kitétel alatt értendő: 1. Bizonyos szakképzettséget kívánó jogok gyakorláatól való eltiltés; 2. egyes tárgyak elkobzása; 3. külföldi büntetése kiltitása.

151. sz. örs. Ingeket szállította: Freudinger Mózes, Budapest, Laudon-utca 4. sz. Alsónadrágokat: Magyar textilipar r. társaság Rézsahegy. Zaebkendőket: Klinger Henrik, Budapest, szabadság-tér 11. sz.

B. örsvezető. Nem biszszük, hogy sikerüljön, mert nem látunk slég indokot. Ha mégis megkiserli, úgy a folyamodványhoz mostoha anyja vagyoni állapotát feltüntetős helyhatósági igazolvány, az orvosi bizonyítvány és a családi értesítő csatolandó. 2. Csak a megszakítás nélküli szolgálati idő jöhet figyelembe. Gondolkozó. Kérdése még korai.

B. L. Zártkörű helyiség lévén, a csendőr semmi körülmények között nem léphet fel.

Kosut. 1. Kérdezze meg örsparancsnokát. 2. Kellő időben közölni fogjuk. 3. Az öszes, a csendőrséget érintős pályázatok lapunk külön rovatában közölve vannak. Közöny ezekről nincs.

Körisfa. 1. Levonják. 2. A perköltséget is ön viseli. 3. Akkor nem. 4. Lehet, csak legyen a ki bizonyítsa.

Sorsjegyek Sziogl Károly őrmester, Csik Miklós őrmester, S. járásőrmester Radnót, Szakács György járásőrmester sorsjegyei nem nyertek. — Mezei Péter jörm. Irja meg milyen vörös kereszt sorsjegy után érdeklődik, mert olyan több van.

K. J. csendőr Iharosberény. Illetkező helyről nyert értesítés szerint nem lesz felvéve.

H. J. cz. örsv. 1800 kor.

V. A. őrm. Szilvásvárad. Tudomásnl vették.

Tudni öljajtó. A khgbtkv. 80. §-a alá tartozik.

S. örsvezető Bavaniete. Fgy széles és három keskeny kar-paszomány viselésére jogosított.

Brucker Győző Nándor és Társa
órász, ékszerész. GYŐR 33. sz.

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm 500 képpel ellátott árjegyzékemet. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

HIVATALOS RÉSZ.

Különítmény felállítás.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület szombathelyi szárnyának területén fekvő Tarcsa fürdőben 1909 május 21-én egy 2 főből álló különítmény állítottatott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Magasi Antal járásőrmester, Polgár Péter és Posch István cz. őrmesterek, csendőrségi szolgálati idejük alatt szorgalmuk s buzgó tevékenységük által elért eredményekért, nemkülönböztetve őrséiknek kifogástalan vezetése és rendben tartásáért, alárendeltjeiknek helyes befolyásolásáért.

Horváth István II. cz. őrmester, szárnyirodai segédmunkás, 6 évi irodai alkalmazásában tanúsított ernyedetlen szorgalma, buzgó tevékenysége és magaviseletéért.

Csillag János czimz. őrmester, 12 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén szorgalma és buzgó tevékenysége által elért eredményekért, valamint őrsének rendbentartásáért és alárendeltjeinek helyes befolyásolásáért.

Béla Mózes cz. őrsvezető II-od altiszt, az 1908. év folyamán a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított szorgalma, buzgó tevékenysége és szép eredményekkel járt hasznos működéséért.

Pál János czimz. őrsvezető II-od altiszt, 16 rendbeli lopás büntetést és 6 rendbeli lopás büntetése kísérletét elkövetett tolvajszövetkezet tagjainak 104 órai ügyes, tapintatos és fáradságot nem ismerő nyomozás során eszközölt kiderítéseért és a bűnjelek nagy részének megszerzéseért.

Névváltoztatás.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Süket Ferencz csendőr vezetéknévét, a m. kir. belügyminiszter urnak folyó évi május 10-én 54523/V-b. szám alatt kelt engedélye alapján „Szabó-ra” változtatta.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Gál János csendőr csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett szorgalmas és buzgó tevékenységeért.

Király Sándor csendőr, egy 16 rendbeli lopás büntetést és 6 rendbeli lopás büntetése kísérletét elkövetett tolvajszövetkezet tagjainak 104 órát igényelt, tapintatos és fáradsztó nyomozás után történt kiderítése és a

bűnjelek nagy részének megszerzése körül tanúsított eredményes közreműködéséért.

Törzsőrmesteri vizsga.

1909 május 15-én:

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában: Groesli Gyula cz. őrsv. és Andrekovic Ádám csend. cz. őrm. a törzsőrmesteri vizsgát „jó”:
a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában: Széman Pál cz. őrsvezető „megfelelő” eredménnyel letették.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában: Péterfi István csendőr, Kisujszállási Máriaival, 1907 máj. 20-án, Szatmárnémetiben.

Bálint István cz. őrsv., Stranczki Anna Máriaival, 1909 ápr. 12-én, Gyéresen.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában: Gáspár János őrm., Lungavel Terézzel, 1909 ápr. 18-án, Krassován.

Nagy Lajos cz. őrm., Jakab Juliannaival, 1909 apr. 24-én, Nagybarsányban.

Vendling János cz. őrsv., Kranker Annával, 1909 máj. 2-án, Valkányban.

Oláb Gábor cz. őrm., Joó Katalinnal, 1909 máj. 1-én, Torontálvásárhelyen.

Falb Ferencz cz. őrm., Tézsla Rozinával, 1909 máj. 1-én, Makón.

Boga György csendőr, Harmath Erzsébettel, 1906 decz. 1-én, Magyarakanizsán.

Kollár Péter csendőr, Forró Máriaival, 1907 nov. 26-án, Bácsalmáson.

Kiss G. Lajos cz. őrsv., Spiller Margittal, 1907 aug. 14-én, Kiskunfélegyházán.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában: Bíró István cz. őrsv., Szentpéteri Erzsébettel, 1909 ápr. 15-én, Jászkisén.

Szigeti János cz. őrsv., Bretska Katalinnal, 1909 ápr. 20-án, Bezdánban.

Barna Mibály cz. őrm., Osváth Zernával, 1909 ápr. 12-én, Kóródszentmártonban.

Szmlkó Ferencz csendőr, Travnik Borbálával, 1907 aug. 6-án, Szolnokon.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában: Marozsán József cz. őrm., Balázs Erzsébettel, 1909 máj. 9-én, Vásárosnaményban.

Roszina László cz. őrm., özv. Docskal Ferencz né szül. Cservenka Máriaival, 1909 máj. 8-án, Puhón.

Faragó József csendőr, Sztraka Anna Máriaival, 1906 ápr. 26-án, Bártfán.

Debreczeni Dénes cz. őrm., Papp Ilona Antóniaival, 1909 ápr. 18-án, Szarvasbázán.

Kőrösi Elek, cz. őrm., Pogány Eszterrel, 1909 ápr. 14-én, Kömörön.

Dunka István cz. őrsv., Belyus Máriaival, 1909 ápr. 22-én, Varannón.

Szöke János cz. őrsv., Ruzsinszky Margittal, 1909 máj. 1-én, Sátoraljaújhelyen.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Zsebe István cz. őrm., Magassy Ilonával, 1909 máj. 22-én, Körmenten.

Horváth Sándor czimz. őrsv., Fülöp Máriaival, 1905 márcz. 5-én, Alcsuton.

Csohay Géza cz. őrm., Németh Annával, 1909 máj. 3-án, Pozsonyban.

Etédi Ferencz őrsv., Pethó Juliannával, 1909 máj. 8-án, Tordán.

Ludányi József járásőrm., Mibaliczka Ilonával, 1909 ápr. 4-én, Korponán.

Valuch Lipót őrsv., Horváth Borbálával, 1909 máj. 16-án, Balonyiban.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Toma Zakariás cz. őrsv., Patka Teréziával, 1909 ápr. 23-án, Borszéken.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Korponai Lajos őrsv., Bellák Ernesztinával, 1909 ápr. 17-én, Püspökladányban.

Varga János cz. őrsv., Herbály Juliannával, 1907 szept. 25-én, Mezötúron.

Panyik Lajos csendőr, Szalai Máriaival, 1908 nov. 12-én, Bián.

Papoczi Lajos cz. őrm., Lajos Piroska Máriaival, 1909 ápr. 26-án, Szatmárnémetiben.

Mészáros Mihály őrsv., Tóth Máriaival, 1909 ápr. 20-án, Csengersimán.

Egy hivatalozolgai állás a belényesi m. kir. adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 160 kor. Ruhailletmény 100 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatóságához 1909 július 15-ig.

Egy irnoki állás a magyarláposi kir. járásbiróságnál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban és a román nyelv ismerete. Hat hónapi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a dési kir. törvényszék elnökéhez 1909 június hó 29-ig.

Egy irnoki állás a lugosi kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a lugosi kir. törvényszék elnökéhez 1909 június 24-ig.

Egy hivatalozolgai állás a győri kir. törvényszéknél vagy esetleg a törvényszék területén levő valamelyik járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 160—300 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a győri kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi június hó 25-ig.

Egy útmeisteri állás Miskolcz városánál. Fizetés 1500 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Miskolcz város főispánjához 1909. évi június hó 23-ig.

Egy irnoki állás Pozsony vármegyénél. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 400 korona, illetőleg 70 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Kérvények Pozsony vármegye főispánjához 1909. évi június hó 30-ig.

Egy fogházőrmesteri állás a kolozsvári kir. főügyészség területén. Fizetés 1000 korona. Lakpénz 380 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kolozsvári kir. főügyészséghez 1909. évi július hó 8-ig.

Egy szolgai állás a budapesti magyar kir. tudományegyetemen a II. chemiai intézetnél. Fizetés 1000 korona. 300 koronáig emelkedhető pótlék. Lakpénz 400 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Az intézet helyiségeinek tisztogatása, küldőcsozsolgálat és egyéb szolgai teendők. Próbaszolgálat. Kérvények a budapesti tudományegyetem rektori hivatalához 1909. évi július hó 3-ig.

Egy irnoki állás a pécsi kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 640 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pécsi kir. törvényszék elnökéhez 1909 június 30-ig.

Egy hivatalozolgai állás az orosházi kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 240 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a gyulai királyi törvényszék elnökéhez 1909. évi július hó 14-ig.

PALYAZATOK.

Egy hivatalozolgai állás a csikszeredai kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 280 korona. Ruhailletmény 100 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a csikszeredai kir. törvényszék elnökéhez 1909 július 8-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Örskörlet leírás nyomtatvány kapható raktárunkon az előirt minta szerinti nagyságban darabonként 4 fillér árban. ...